

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IX. Quid de habitu Theologico sentiendum quoad supernaturalem.
Vbi, An hæreticus esse poßit Theologus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

TOMVS I.

III.
Dignitas
Theologiae
requirit ut
sit superna-
turalis.

Actus natu-
ralis Fidei
est incertus.

IV.
Quomodo
producat
primò Con-
clusiones
Theologica.

V.
Obijci sequi
Conclusionē
Theologicam
fore certiorē
alterā
pramissā.

Actus non
semper est
certior, quò
perfectior.

VII.
Obijci ad
actum tan-
tū virtutem
dari
concursum
supernatu-
ralem.

Refellitur.

Ratio est, tum quia hoc ad maiorem Theologiae excellentiam, nobilissimamque scientiae dignitatem pertinet, maximè cum nihil afferatur in contrarium, quod magnopere urgeat: tum quia effectus qui per se à causa intrinsecè supernaturali pendet, est supernaturalis; sed actus propriè Theologicus pendet à causa supernaturali, alterà scilicet pramissā fidei divinæ, ut omnes communiter docent contra Patrem Vasquez qui hîc, q. 1. a. 1. n. 9. affirmat principium actus Theologici non esse fidem infusam, & supernaturalem, sed acquisitam & naturalem. Cùm ergo ab huiusmodi supernaturali principio necessariò pendeat Conclusio Theologica, videtur planè debere esse supernaturalis. Præterea, nisi penderet per se à principio supernaturali fidei, non haberet certitudinem illam, quam omnes cum S. Thoma in actu Theologico requirunt: actus quippe fidei naturalis est incertus, & talis, qualem habent hæretici; unde conclusio omnis ab illo deducta, erit similiter incerta.

Dico itaque, proposito debite objecto, per actum scilicet fidei divinæ, & principium evidens naturale, Conclusio Theologica supernaturalis, quæ veritatem aliquam ex his pramissis deducit, elicitur vel per concursum supernaturalem extrinsecum, vel ab ipso habitu fidei & vi nativâ intellectus, simul ad actum illum producendum concurrentibus. Unde sicut actus fidei & principium naturale ad Conclusionem illam determinant in genere causæ formalis, ita eorundem actuum principia ad eandem determinant in genere causæ efficientis, illam scilicet physicè causando. Actus vero Theologicos productos sequitur habitus Theologicus, similibus postea actuum productivus: qui qualis sit, & quo pacto fiat, dicitur sectione sequente.

Obijci primò P. Granado hîc d. 5. l. 2. n. 6. Certitudo conclusionis minor semper est certitudine cuiuscunque pramissæ, ut ostendi in Logica, d. 49. l. 2. n. 8. 9. & 10. ergo Conclusio Theologica non potest esse supernaturalis; sic enim esset perfectior, & consequenter certior pramissâ evidente naturali; principium enim naturale nullo modo dici debet in certitudine superare actum supernaturalem.

Sed contra: Principium illud seu pramissâ naturalis superat in evidentia actum supernaturalem, nempe fidei, non obstante huius supernaturalitate: quid ergo incommodi si superet alium actum supernaturalem in certitudine. Non ergo actus, quò perfectior, eò semper certior; unde & Conclusio Theologica, quamvis ob prædicatum supernaturalitatis, quo in altiore ordine collocatur, sit quovis actu naturali in perfectione superior, nihilo tamen fecius multis actibus seu principis naturalibus esse poterit in certitudine inferior.

Obijci idem secundò, d. 5. l. 4. n. 18. Deum ad illos solummodò actus supernaturalem præbere concursum, qui conducunt ad vitam æternam, seu ultimum finem supernaturalem consequendum: cùm ergo actus Theologici non sint huiusmodi, nullo fundamento ad illos auxilium quis supernaturale requisiverit. Resp. Licet actus Theologici per se non sint virtutes, cùm tamen peculiari modo ordinentur ad fidem, virtutum omnium fundamentum, conservandam, habeantque specialem cum ea connexionem, peculiaris etiam est ratio cur ad illos singularis ejusmodi & supernaturalis concursus præbeatur; cuius ulterius, ut supra dixi, indicium est, quòd ad has conclusiones eliciendas requiratur principium unum supernaturale, actus

scilicet fidei divinæ, qui simul cum actu evidente naturali ad illarum productionem determinet. Unde magis hæc in re consequenter locutus est P. Vasquez supra n. 3. citatus, qui, cùm Conclusionem Theologicam poneret in entitate naturalem, utrumque illius principium seu pramissam posuit similiter naturalem, actum scilicet naturalem evidentem, & actum fidei, non infusæ & supernaturalis, sed acquisitæ.

Ad fidem
conservandam
peculiariter
ordinatur
Theologia.

SECTIO NONA.

Quid de habitu Theologico sentiendum
quoad supernaturalitatem.

Ubi,

An hæreticus esse possit Theologus.

HACTENUS de actu Theologico, nunc de habitu quædam subjicienda; circa quem non minorem video inter auctores diffensionem quam de actu, aliis cum supernaturalem statuentibus, aliis naturalem & acquisitum. Fonseca verò lib. 6. Metaph. c. 1. q. 6. sec. 8. quamvis Theologiae habitum affirmet esse in entitate supernaturalem, ait nihilominus eum actibus nostris acquiri, sicque esse quoad substantiam supernaturalem, naturalem quoad modum. Quod etiam dicitur videtur Christophorus Gillius lib. 1. Theologiae tract. 4. c. 12. n. 6. & septimo.

Ego juxta duplicem modum circa actus Theologici productionem sectione præcedente, n. 4. positum, dupliciter etiam philosophandum censeo de habitu. Primò itaque, si dicatur, actum Conclusionis Theologicae physicè produci ab habitu fidei & vi nativâ intellectus, existimo non esse opus ut detur habitus Theologiae supernaturalis, cum semper addit principium supernaturale sufficiens, habitus scilicet fidei. Sicut tamen dum quis elicit frequentes actus fidei, generatur in ejus intellectu habitus acquisitus naturalis fidei, per quem promptus redditur & expeditus ad discurrendum circa illa mysteria; idem dicendum de habitu naturali & acquisito Theologiae, cujus beneficio unà cum habitu fidei similes postea actus supernaturales Theologicos cum facilitate elicit, ubi tribuendo singula singulis, habitus fidei dat posse simpliciter actus illos elicere, habitus Theologiae elicere facile.

Sin verò malit quis sequi priorem modum ubi assignatum, ac dicere, Conclusiones Theologicas primò elici, non ab habitu supernaturali fidei, sed per concursum Dei supernaturalem extrinsecum, necessariò concedendus est habitus supernaturalis Theologiae tanquam principium permanens, per quod similes postea actus eliciantur.

Quæres, utrum hic Theologiae habitus sit infusus, an acquisitus? Resp. nec esse infusum propriè, nec acquisitum; sed medio inter utrumque se modo habere. In duobus ergo habitus infusus imitatur: primò, quòd sit supernaturalis: secundò, quòd non à nobis per actus nostros, ut in habitibus acquisitis contingit, sed à solo Deo efficienter producat. In multis verò ab habitibus infusis differt habitus Theologiae: illi enim, utpote ad salutem necessari, in baptismo toti semper quoad extensionem infunduntur; deinde augentur sæpe sine actibus ad illas virtutes spectantibus, ut si quis eliciat actum obedientiae, augetur intensivè non habitus

I.
Varia de
Theologiae
habitu sen-
tentia.

II.
Sine habi-
tu Theolo-
gica natu-
ralis, an
supernatu-
ralis.

III.
Modus de-
clarandi,
quo pacto
habitus
Theologiae
sit superna-
turalis.

IV.
Sine habi-
tu Theolo-
gia infusus,
an acquisi-
tus.

In quo Theo-
logiae habi-
tus differat
ab habiti-
bus infu-
sis.

habitus tantum obedientia, sed temperantia, continentia, iustitia, & aliarum omnium virtutum infusarum; cum enim sequantur gratiam habitalem, & hæc per singulos actus meritorios cuiuscumque virtutis augetur, una etiam cum ea augentur virtutes omnes infusæ, quæ, ut in primâ productione, ita & in augmento, sunt concatenatæ, & quò gradu crescit gratia, eodem & ipsæ crescunt semper, & intenduntur.

V. In quo habitus Theologia imitur habitus acquisitos.

Habitus verò Theologia, quamvis supernaturalis, cum tamen non sit ad salutem necessarius, nec infunditur in baptismo, nec nisi studio & labore paulatim & per partes acquiritur. Si enim, ut affirmat Suarez To. 2. in 3. p. d. 19. l. 3. §. Sed quæret, Beatissima Virgo, quamvis Theologia habitum perfecte infusum, & non dependentur à suis actibus, seu discursu acceperit, non tamen habuit ab initio totum, etiam extensive, sed per partes, & prout diversis ætatibus conveniebat: id nobis à fortiori accidet, qui hunc habitum non nisi postea studio tanquam dispositione seu conditione recipimus, sicque singulis diversis conclusionibus Theologicis singulæ partes habitus illis correspondentes infunduntur.

VI. Quo modo Theologia habitus destruitur.

Hæc de habitibus Theologici productione. Quoad ejusdem destructionem, sicut virtutes morales infusæ, cum in gratia fundentur, peculiaremque cum ea habeant connexionem, non nisi illâ destructâ amittuntur: ita cum Theologia à fide in productione pendeat (altera quippe præmissa ad quam sequitur actus, & pars habitus Theologici actui illi respondens, necessariò esse debet fides divina, ut ostensum est) non nisi destructâ per actum infidelitatis fide, amittitur.

VII. In quo incōmmodi ex eo quod habitus Theologicus sit supernaturalis.

Per quæ, vitantur incommoda omnia quæ contra supernaturalitatem habitus Theologici infert P. Granada disp. illâ 5. l. 3. n. 19. sequi scilicet, infantes recens baptizatos, esse Theologos: rusticum qui sedulo virtutem exercet, intensiorem habere Theologia habitum, quam habeat doctissimus Theologus, qui his in studiis totam vitam impendit: si minus fuerit in pietate colendâ fervidus, sicque pauciores habeat gradus gratiæ: rusticus infundit à Deo habitum, cujus nullus unquam illi futurus sit usus; & alia id genus, quæ, si habitus Theologia eo quo dixi modo producat ac destruitur, nihil in se continent difficultatis.

VIII. Hæreticus esse nequit Theologus.

Hinc quoad secundum in sectionis hujus titulo propositum, clarè constat, Hæreticum esse non posse Theologum, ne quidem in iis rebus, in quibus ab Orthodoxis non dissentit, cum per quemcumque actum hæresis, fides tota, quique in fide fundatur supernaturalis Theologia habitus amittatur. Unde non habet is principium sufficiens ad eliciendum actus certos, sed incertos tantum, utpote qui non fide divinâ & infallibili, sed humanâ & fallibili nituntur, quales solos fidei actus elicit hæreticus. Quare S. Dionysius lib. de Divi. Nominib. cap. 2. ait, Theologum non esse, qui non est fidelis.

IX. Vnde in hæretico præveniat facilitas discernendi Theologicè.

Facilitas autem illa, quam in exercendis Theologicis actibus experitur is, qui in uno aliquo puncto à fide excidit, cæterâ Catholicus, illa, inquam, facilitas à naturali Theologia habitu procedit, qui producit vel ab actibus naturalibus Theologicis, qui una semper cum supernaturalibus eliciuntur, vel ab ipsis actibus supernaturalibus: de quo latius dixi in libris de Anima, disp. 31. sec. 2. dum de habitibus supernaturalibus.

P. Vasq. tamen hæc q. 1. a. 1. n. 9. conformiter

ad sua principia ait, hæreticum posse esse Theologum, non habitu tantum, sed etiam actu, & varias conclusiones verè Theologicas, in iis rebus in quibus non est hæreticus, elicere. Alii verò, quamvis cum P. Vasq. affirmant habitum Theologia esse naturalem, & consequenter hæreticum, in quo post amissam fidem talis habitus remanet, esse in actu primo Theologum; negant tamen posse Theologum esse in actu secundo: aiunt enim habitum Theologia, pro diversâ objecti propositione per naturalem scilicet fidem, vel supernaturalem, actus certos, vel incertos elicere. Unde sicut in physicis agens aliquod calidum, vel luminosum, quò melius applicatur passum, eò effectum perfectionem, plus scilicet caloris vel luminis, producit: ita in agentibus intentionalibus, quò præmissæ, quæ sunt quasi quedam objecti applicatio, sunt perfectiores, eò perfectiorem eliciunt conclusionem.

X. Nonnulli concedunt posse hæreticum esse Theologum.

Alius modò defendendū, hæreticum non posse esse Theologum.

SECTIO DECIMA.

De Unitate, certitudine, & præstantia Theologia.

FACILIORA sunt hæc, quæ proinde paucis expediam. Quoad unitatem ergo Theologia, cum non sit melior modus habitus alicujus unitatem dignoscendi, quam ex unitate actuum; ut habitus Theologici unitas clariùs innotescat, inquiremus quæ sit unitas actuum, quantaque inter illos sit similitudo vel disconvenientia: quod verò hæc in re dicimus de actibus, id quisque dictum putet de habitibus.

I. Unitas habitus pendet ab unitate actuum.

Dico primò: Si Theologia latissime sumatur, & prout aliquo modo in Deo, beatis, ac viatoribus reperitur, actus continet plusquam genere distinctos. Unde hoc modo accepta, dici nequit una scientia, ut constat.

II. Theologia latissime sumpta, non est una scientia.

Dico secundo: Etiam in viatoribus, si actus qui ex duabus præmissis de fide deducuntur, non sint actus fidei, sed Theologici, specie differunt ab actibus illis Theologicis, qui ex uno principio de fide deducuntur, & altero naturali: ac proinde habitus ad hos actus secuti, specie similiter inter se distinguuntur. Ratio est, quia actus sequuntur naturam principiorum; sed horum actuum principia essentialiter distinguuntur: ergo.

III. In viatoribus actus Theologici specie distinguuntur.

Dico tertio: Loquendo de iis solis actibus, qui ex uno principio fidei, altero evidente naturali deducuntur, quot sunt principia naturalia specie distincta, tot etiam sunt specie distinctæ conclusiones Theologica, quæ inde inferuntur. Ratio est eadem quæ in præcedente conclusione: diversitas enim principiorum parem diversitatem efficit in conclusionibus. Idemetiam mihi videtur de altero principio, actu scilicet fidei: specifica enim diversitas in illo, specie quoque diversam reddit conclusionem. Unde etiam conclusiones, quæ ex duabus præmissis de fide inferuntur, differunt pro diversitate præmissarum.

IV. Pro principiorum diversitate variantur conclusiones.

Hinc infero, Theologiam esse unam scientiam unitate tantum extinctâ, quatenus scilicet actus ejus omnes & habitus, quamvis inter se diversissimi, ad unius Dei tanquam objecti Attributionis cognitionem, sub eadem ratione formali, ut supra declaratum est sec. sexta, referuntur.

V. Quo pacto Theologia sit una scientia.

Quoad secundum, de certitudine scilicet actus, & consequenter habitus Theologici, Pater Vasq. 1. p. q. 1. a. 5. n. 12. asserere videtur, nec actum, nec habitum Theologia, actus aliarum scientiarum

VI. De certitudine habitus Theologici.